

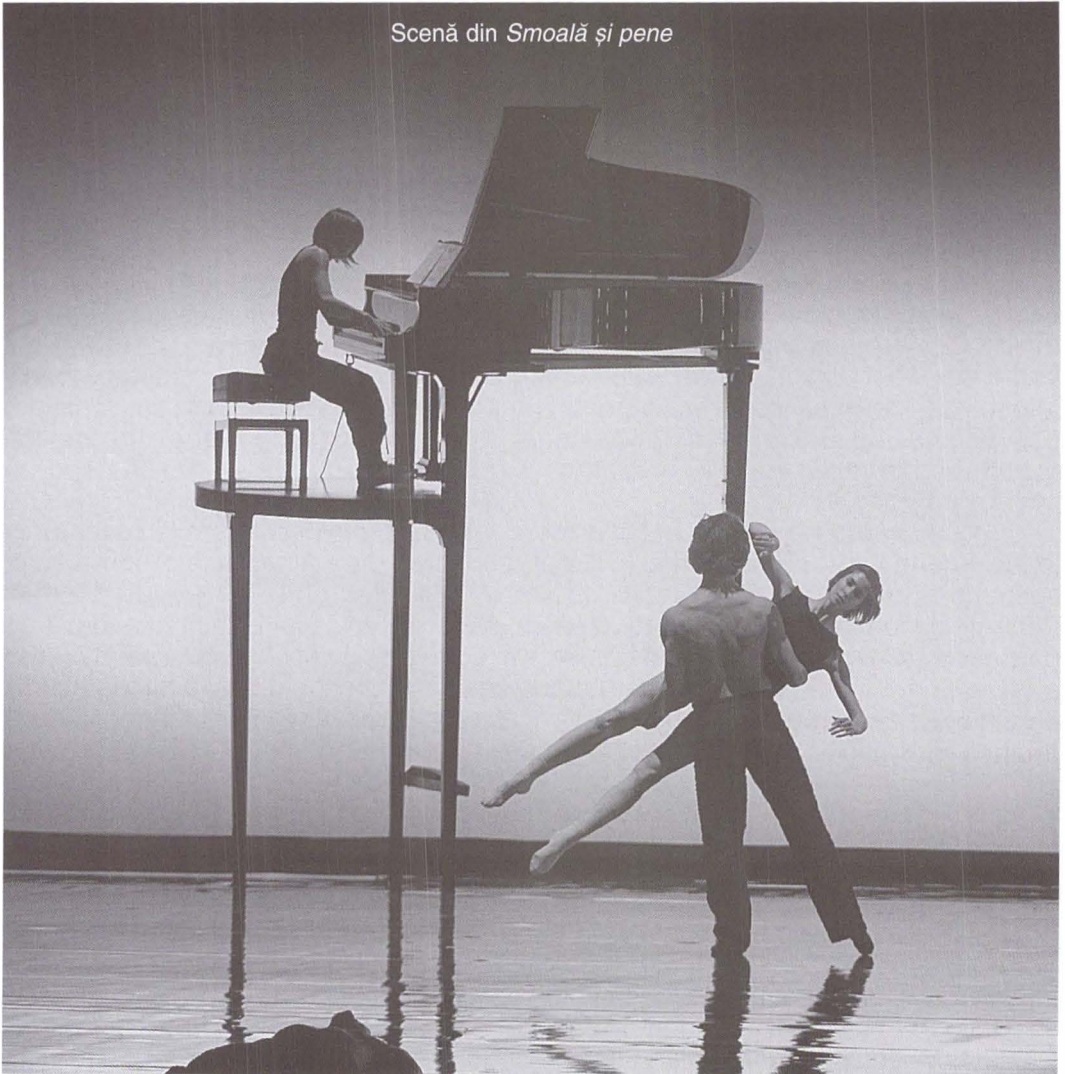
# NE-AU VIZITAT

**Luminița VARTOLOMEI**

## *Dansând în ploaie*

Cu o generozitate care o singularizează între reprezentanțele diplomatice ale celorlalte țări din Uniunea Europeană, Ambasada Olandei s-a grăbit să marcheze admiterea României printr-un parteneriat cultural de formidabilă

Scenă din *Smoală și pene*



amploare și consistență: doar în București, între jumătatea lui martie și sfârșitul lui noiembrie 2007, acesta va dezvolta 15 proiecte, unele cuprinzând mai multe acțiuni diferite. După o masă rotundă și o conferință de presă, vastul și ambițiosul program „O sărbătoare culturală” s-a deschis publicului larg prin spectacolul oferit, două seri la rând, de către **Teatrul Olandez de Dans** – ansamblu coregrafic legendar, care va împlini, peste numai doi ani, jumătate de veac.

Aflat și astăzi sub pecetea personalității copleșitoare a lui Jiří Kylián (coregraful ceh ce și-a legat aproape întreaga existență artistică de această trupă din Haga, pe care a și condus-o un sfert de secol – până în 1999, când a renunțat să mai exercite în paralel și funcția de director artistic), **Nederlands Dans Theater** mai dispune (din anul 2002) de încă doi coregrafi extrem de talentați, proveniți dintre membrii ansamblului (unde au dansat începând din 1987) și alcătuind un neobișnuit tandem creator: englezul Paul Lightfoot (pseudonim, sau pur și simplu nume predestinat!?) și spaniolul Sol León.

Îndelunga conviețuire artistică a celor trei a produs un stil comun, a cărui pregnantă originalitate se poate defini prin... trei de A: Austerul, Abstractul și Absurdul.

**Auster**, stilul acesta elimină din principiu mai întâi aglomerarea și apoi culoarea:

- deși trupa are 28 de membri (dintre care 18 au participat la turneul bucureștean), niciuna dintre cele trei piese prezentate aici nu implică mai mult de 9 dansatori;

- deși se utilizează un suport sonor înregistrat, care ar fi permis apelul la marile partituri simfonice sau vocal-simfonice, muzica (extrasă din cea mai elevată – dar nu și cea mai uzitată, recte uzată – zonă savantă: puțin Heinrich von Biber, foarte mult Johann Sebastian Bach, un Wolfgang Amadeus Mozart folosit mai degrabă ca pretext pentru improvizările *live* ale pianistei Tomoko Mukaiyama, un Philip Glass substanțial și un pic de John Cage) nu implică niciodată mai mult de patru instrumente (o vioară sau un pian, un trio sau un cvartet de coarde);

- deși în mod evident se cheltuiește enorm pentru scenografie, decorurile implică cel mult două elemente (e drept, șocante!): fie un gigantic arbore uscat, suspendat în văzduh, cu coroana în jos și rădăcinile spre cer (autor: Michael Simon); fie un pian de concert, cu cele trei picioare ale sale înalte de vreo patru–cinci metri (la care – urcată nu se știe cum, atât de sus – o pianistă în carne și oase chiar cântă!), și un bloc de gheață, ce se dovedește în final a fi reliefurile unei banchize, a cărei margine subțire plesnește sonor sub pașii uneia dintre balerine (autor: Jiří Kylián);

- deși costumele au creatori diferiți (Joke Visser, respectiv cuplul Lightfoot–León), ele nu sunt altceva decât variante (fie în alb, fie în negru) ale clasicului *maillot*, dezvăluind integral privirii frumusețea trupurilor în mișcare.

Cum se vede, culoarea a fost total suprimată – și nu numai din decoruri, din costume și chiar din lumini, ci și din muzică, unde intenționat au fost alese timbrurile reci ale pianului sau corzilor, arareori tulburate în puritatea lor suverană de intervenția în colaj (prin alternanță sau suprapunere) a unor efecte sonore electronice sau, dimpotrivă, a cuvântului rostit (precum ultrarepetitivul *Come out* al lui Steve Reich sau testamentarul *What is the Word (Cum se spune)* al lui Samuel Beckett, în lectura lui Jiří Kylián însuși).

**Abstract**, spectacolul Teatrului Olandez de Dans este deoarece discursul său artistic, înrudit în cel mai înalt grad cu arta sunetelor, structurează eminent muzical timpul coregrafic, la fel cum profilarea siluetelor în mișcare pe ecranul de un alb luminos ori de un negru absorbant al fundalului generează iluzia desenului în peniță, de expresie nonfigurativă. Plastician și compozitor totodată, oricare dintre cei trei coregrafi caligrafiază astfel un dans ce conservă extrem de vag relația cu impulsul creator inițial (pictural, literar ori muzical) al demersului artistic, păstrat doar în titlul fiecărei lucrări: la Jiří Kylián – *Aripi de ceară* (inspirat de tabloul breughelian *Căderea lui Icar*) și *Smoală și pene* (sugerat de poemul lui Samuel Beckett); la Lightfoot și León – *Vorbește* (motivată de piesa lui Steve Reich).

**Absurd** (în cheia estetică pe care suprarealismul a conferit-o noțiunii), grupajul acesta coregrafic este în permanență grav și profund, „zâmbind“ o singură dată: în scurtul moment când pe banchiză apar niște... hawaieni îmbrăcați în fuste translucide și foșnitoare, topind prin căldura dansului lor grosimea stratului de gheață.

Dar principala calitate a spectacolului rămâne nepuizabila fantezie și extrema tehnicitate a mișcării (preponderent solistică sau de perechi), cu prize superbe (multe dintre ele, nemaivăzute la noi) și poze aparent imposibil de menținut un timp atât de îndelungat (ce fantastică probă de echilibru și rezistență pentru balerinii trupei!), alternând lentoarea cu bruschețea și ornamentând cursivitatea gesturilor largi cu mărunte și rapide elemente de virtuozitate, într-un spirit variațional ce concordă perfect cu muzica aleasă.

Dincolo de plăcerea pur intelectuală pe care tipul acesta de coregrafie o produce privitorului, memoria publicului bucureștean va păstra însă cu siguranță și vibrația trăirii încercate văzând cum (în piesa lui Lightfoot și León) ceața izvorâtă ca prin miracol din trupul unui dansator umple încet scena, ridicându-se apoi treptat, pentru ca în cele din urmă să se prefacă într-o ploaie fină și deasă, sub care dansatorii evoluează minute în șir, patinând superb pe apa ce inundă progresiv suprafața de joc...

**Gina ȘERBĂNESCU**

*Despre căutarea sensului  
în zbor și cuvânt...*

La Opera Națională București a fost prezentat, în zilele de 1 și 2 aprilie 2007, un spectacol susținut de renumita companie de dans contemporan **Nederlands Dans Theater**, eveniment ce a inaugurat programul „O sărbătoare culturală. Parteneriatul Olanda–România“, prin care se dorește sărbătorirea aderării României la Uniunea Europeană.

Spectacolul a inclus trei lucrări, două creații ale lui Jiří Kylián: *Aripi de ceară* (cu premiera în 1997) precum și *Smoală și pene (Tar and Feathers)*, cea mai